

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Christophori Gillii, Ex Brigantio Lvsitaniæ, Societatis
Iesv, Et in Conimbricensi Academia S. Theologiae
Professoris; Commentationvm Theologicarvm De Sacra
Doctrina, Et Essentia atque vnitate ...**

Gil, Christovão

Coloniae Agrippinae, 1610

Ecclesiæ auctoritate continetur irrefragabile Fidei argumentum. cap. 9.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82291](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82291)

quorum auctoritate nititur sententia Cyrilli respiciebant doctrinam vocali locutione predicandam, monuerat enim Christus, Matth. 10. ne ducti ad iudicium tribunalia, praemeditarentur quid locuturi essent, quia ex Spiritu sancti inspiratione suggerendum illis erat, quid dicerent: & tunc subdidit: *non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus patris vestri qui loquitur in vobis.*

Ex dictis sumi potest definitio traditionum ad mentem Concilij Tridentini citata sessione 4. in hunc modum, *traditiones Apostolicae sunt sententiae Apostolorum, ad fidem, vel mores pertinentes, vel ore tenus à Christo, vel à Spiritu sancto dictatae & continua successione in Ecclesia conservatae.*

VII.

Verum quoniam traditiones non continentur scripto Canonico, opus est apponere notas, quibus vera à falsis internosci possint. Plures autem traduntur ab auctoribus citatis, quae omnes ad tria capita reduci possunt. Primum est definitio Ecclesiae. Secundum vniuersalis, & immemorialis usus eiusdem à tempore Apostolorum. Tertium sententia, siue testimonium commune Patrum asserentium dogma aliquod tamquam à maioribus acceptum. Ex

Concil. Trid. primo constat id, quod definitum est à Concilio Tridentino sessione 7. Can. 1. de institutione sacramentorum: nimirum quod sint à Christo instituta haberi ex traditione Apostolorum, quoniam non continentur vlla Scriptura canonica, ut docet D.

S. Thom.

Thom. 3. p. quaest. 64. art. 1. ad secundum. Hinc etiam nata est acclamatio fieri solita in Concilijs, *haec est doctrina patrum, haec est fides Apostolorum*: nam Patres & Apostolos indistinctè nominando eos etiam comprehendunt, qui nihil scriptum reliquerunt: & cum multa diffiniantur, quae expressè non continentur in sacris literis, non aliter dici potest eam esse doctrinam, vel fidem Apostolorum, nisi ratione traditionum non scriptarum. Ex secundo habetur adorationem Eucharistiae niti eadem traditione, quoniam haec est totius Ecclesiae vniuersalis consuetudo, cuius initium nescitur post tempora Apostolorum: hoc signum sumitur ex Basilio de Spiritu sancto, cap.

Basilius.

27. *Si consuetudines, inquit, quae scripto prodita non sunt, tamquam haud multum habentes momenti, conemur rejicere imprudentes, & ea damnabimus, quae in Euangelio necessaria ad salutem habentur, ubi consuetudinem scripto non proditam pro traditione accipit.* Ex hac radice pro Baptismo paruulorum, & remissione culpae originalis arguit August.

August.

Epist. 28. & 105. & pro non rebaptizandis haereticis, lib. 1. contra Crescon. c. 33. hanc

vero consuetudinē etiam nondum in Concilijs approbatam habere vim fidei, sumitur ex D. August. lib. 2. de Baptismo contra Donatistas, cap. 7. *multa, inquit, non inueniuntur in literis Apostolorum, neque in Concilijs posterorum: & tamen quia per vniuersam custodiuntur Ecclesiam non nisi ab ipsis tradita, & commendata creduntur*, hac ratione Concilium Tridentinum sessione 21. cap. 1. ex iudicio, & consuetudine Ecclesiae definit laicos, & clericos non conficientes nō obligari iure diuino ad communionē sub utraque specie. Ex tertio denique constat de fide esse ex traditione pueris remitti peccatum Originale in Baptismo, quoniam haec est mens cunctōrū Doctōrum Ecclesiasticorum. Vfus autem huius loci est aequae auctoritatis, ac Scripturae diuinā ex Basilio, Basil. & Chrysost. docet Stapletonus, lib. cit. c. 1. p. 1. cap. 6. & ratio est euident, quoniam utraque habet infallibilem veritatem ex immediata reuelatione Dei, & quidem inter Catholicos ex aequo uterque adhiberi potest. At vero contra haereticos multo fortius argumentum sumi à traditionibus ex doctrina patrum ostendit Canus, lib. cit. cap. 3. in 4. fundamento: quandoquidem ij Scripturas intorquent, ac pervertunt falsis interpretationibus: at traditiones, cum sint vsu, & consuetudine, vel communi Sanctorum attestatione comprobatae, nō possunt ita facile in prauum sensum traduci: & in multis inferuiunt ad pleniorē expositionem Scripturae, & veri dogmatis confirmationem. Sed de his forte plura, quā praefens locus postulat: sed quia iacienda sunt fundamenta, & supponenda principia, quibus uti debet Theologus in discursu Theologico, visum est haec aliunde decerpere ad stabiliendam veritatem.

Ecclesiae auctoritate continetur
irrefragabile fidei argumentum.

CAPVT IX.

SI verbum Dei scriptum, & non scriptum recte ab omnibus intelligeretur, non opus esset alia auctoritate infallibili ad vtriusque propositionem, atque interpretationem. Verum ex eodem testimonio Catholicus veram fidem, haereticus peruersum dogma elicit, haereticis enim, ut auctor est Tertullian. lib. aduersus Hermog. cap. 19. *mos est etiam simplicia Scripturarum verba torquere*, qui ut ait Martinus Papa in Concilio Lateran. consultatione tertia, *ipsis pat-*

ternis

terminis doctrinis abutuntur: & proinde sunt similes sepulchris dealbatis, quæ à foris apparent hominibus speciosa, quasi paternis velati doctrinis, intus vero pleni sunt ossibus mortuorum, & omni spurcitia, id est, mortalibus, & seditis dogmatibus, propterea opus fuit, ut iuxta suam prouidentiam Dei relinqueretur nobis norma aliqua certa diiudicandi vera dogmata à falsis, verbum Dei à doctrinis demoniorum, & interpretandi obscura loca scripturæ, & incidentes questiones de fide iuxta doctrinam Christi, & Apostolorum dirimendi, ut rectè docuit Vincentius Lirinensis aduersus prophanas hæreses. nouationes: Hic forsitan, inquit, requirat aliquis, cum sit perfectus scripturarum canon, quid opus est, ut ei Ecclesiastica intelligentia iungatur autoritas? Quia videlicet scripturam sacram pro ipsa sui altitudine non vno eodemque sensu omnes accipiunt, sed eadem eloquia aliter atque aliter, aliis atque aliis interpretantur, ut pene quot homines sunt, tot illic sententiæ erui posse videntur. Atque idcirco multum necesse est propter tantos tam varii erroris anfractus, ut Prophetica & Apostolica interpretationis linea secundum Ecclesiasticam & Catholicam sensus normam dirigatur. Hæc autem est autoritas vniuersalis Ecclesiæ, cuius iudicium in rebus fidei & morum est infallibile.

II.

Matth. 16.

Epiphanius, Hieronymus, Chrysostomus, Ambrosius, Theophylactus, ad Cor. 3.

Augustinus.

Ecclesiæ autem nomine intelligitur vniuersus catus fidelium sub vno pastore Vicario Christi, seruans vnitatem fidei in vinculo pacis. Quam non posse in fide errare, constat ex promissione Christi Domini Matth. 16. Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & porta inferi non præualebunt aduersus eam, præualebant autem si facerent, ut à veritate fidei aberraret, ad quod alludunt Epiphanius in Anchorato, Hieronymus Chrysostomus, Theophylactus in comment. eius loci, & alij Patres, qui portas inferi hæreses vocant. Idem sumitur ex Paulo 1. ad Corinthios, appellante Ecclesiam columnam & firmamentum veritatis, non esset autem fundamentum, sed fluctuaret omni vento doctrinæ, si esset exposita erroribus ad substantiam fidei attinentibus. Eius autem tanta erat apud Augustinum, ut verè dixerit lib. contra Epistol. Manichæi cap. 5. Euangelio non crederem, nisi me Catholica Ecclesia moueret autoritas, & hanc ipsi auctoritatem, ex ipsarum scripturarum testimonio esse ait lib. 1. contra Crescon. cap. 33. Quamuis inquit, huius rei certè de scripturis Canonicis non proferatur exemplum, earundem tamen scripturarum etiam in hac re à nobis tenetur veritas, cum hoc facimus, quod vniuersa iam placuit Ecclesiæ, quam ipsarum scripturarum com-

mendat autoritas. Et quoniam inter Catholicos, qui veram, de qua agimus, Theologiam sequuntur, hæc veritas est indubitata, & firmata autoritate Symboli Nicæni, quod in Missa canitur, vnam sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam, sine vera autem fide, neque sancta esse potest, quia sine fide impossibile est placere Deo, nec seruare vnitatem aut coniunctionem cum Christo Domino, qui eam sibi in fide desponsauit, ut exhiberet sibi sponsam sine macula, & ruga, sine ruga erroris in intellectu, sine macula culpæ in affectu. Quoniam inquam hæc veritas indubitata est apud Catholicos, non opus est longiore confirmatione, quæ videri potest apud Doctores infra citandos.

III.

Porro ex Ecclesiæ autoritate tribus modis argumentari licet, nempe ratione capitis, ratione corporis totius sub eodem capite ubique terrarum diffusi, vel in generali concilio legitime congregati, in quo est tota Ecclesia, non quidem re ipsa, sed representatione. Nunc illud pro certo statuendum, scilicet ex citata promissione Christi fieri non posse, ut Ecclesia erret, ac proinde, quotiescunque verum erit dicere, hæc est sententia vniuersalis Ecclesiæ de dogmate fidei, certum & infallibile est sententiam eam ad fidem pertinere: quotiescunque autem aliquo ex tribus modis enumeratis aliquid in Ecclesia tenetur, verum est dicere, vniuersalis Ecclesia hoc sentit, quare ex omnibus illis habetur irrefragabilis autoritas Ecclesiæ. Assumptio patet in primis in ipso capite: nam cum caput sit præcipua corporis pars mouens, ac dirigens reliquas, quod conuenit capiti simpliciter dicitur de corpore: Summus autem Pontifex Christi Vicarius militantis Ecclesiæ caput est, ad eumque pertinet Ecclesiam instruere, inferiores Prælatos, & oues vniuersas illuminare, & confirmare iuxta præceptum Domini sub persona Petri successoribus omnibus impositum, Luc. 22. Et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos, atque adeo eius sententia merito censetur sententia vniuersalis Ecclesiæ: quæ illi se conformare tenetur, & eius sicut grex pastoris ductum sequi, & ita quem admodum, cum Petro dictum est Matth. 16. Tibi dabo clauis regni caelorum, quia destinatus erat à Christo summus Ecclesiæ pastor, totam Ecclesiam representabat propter Apostolatus sui primatum, ut ait Diu. Augustinus, tractat. 50. in Ioan. & enarratione in Psalm. 108. initio. Ita cum summus Pontifex successor Petri, & Christi Vicarius aliquid ex cathedra diffinit, Ecclesia

Luc. 22.

Matth. 16.

Augustinus.

Chrysof.

Canus.

Stapleton.

Innocentius.

Chrysof.

Euthym.

Matth. 18.

Matth. 16.

August.

IV.

Cyprian.

Athanas.

per illius os diffinit: quemadmodum homo dicitur loqui ac videre, quia caput, in quo sunt loquendi & videndi instrumenta, per ea loquitur, ac videt. Quo sensu Chrysof. homil. 87. in Ioan. Petrum appellat, os reliquorum Apostolorum, quia princeps ac vertex erat cætus Apostolici, cuius locum cum teneat Summus Pontifex, ipse quoque totius Ecclesiæ os merito appellari potest, tanquam vniuersalis Pastor ac Doctor, cui à Christo commissæ est cura pascendi oves ipsius, & ita ut notat Canus lib. 4. de locis cap. 4. & Stapleton. controverf. 1. lib. 1. cap. 2. post Innocentium c. Novit. de iudicijs. Chrysof. homil. 61. in Matth. & Euthym. cap. 38. Ecclesiæ nomine ipsi pastores intelliguntur, præsertim vero summus Pontifex, ut constat ex illo Christi Domini, Matth. 18. *Quod si non audierit eos dic Ecclesiæ*, quia non aliter intelligitur dicendum Ecclesiæ, quam dicendo pastoribus eius, & capiti, qui totam Ecclesiam repræsentant. Et ita id, quod Christus Ecclesiæ promissit Matth. 16. *portæ inferi non prævalent adversus eam*. Cathedræ Romani Pontificis tribuit Augustin. in Psalm. contra partem Donati tom. 7. Numerate, inquit, vel ab ipsa Petri sede, & in illo patrum ordine quis cui successit, videte ipsa est petra, quam superbiæ non vincunt inferorum portæ.

Hoc argumentum firmissimum est, & olim à patribus usurpatum, & ob eius contemptum natus in Ecclesiâ hæreses cõqueritur Divus Cyprianus lib. 1. epist. 3. & in lib. de unitate Ecclesiæ: nam cum fraudes diaboli in disseminandis hæresibus descripsisset, causam & remedium subdit dicens: *Hoc eo sit frater dilectissimi, dum ad veritatis originem non reditur, nec caput queritur, nec magistri celestis doctrina servatur*, deinde verò fuse explicat quid nomine capitis intelligat, & tandem concludit, qui Ecclesiæ renitur ac resistit, qui cathedram Petri, supra quam fundata est Ecclesiâ, deserit, in Ecclesiâ se esse confudit? Si Petri cathedra non haberet prærogativam veritatis fidei, deserit sanè posset, quin Ecclesiâ defereretur, quare cum Cyprian. neget eum esse in Ecclesiâ, qui deserit cathedram Petri, sentit omnes fideles Ecclesiæ membra astringi, ut eius fidem sequantur: atque adeo ab ea sumi irrefragabile argumentum. Ita Athanasius & ceteri Episcopi Aegypti, Thebaidos, & Lybiæ in quadam Epistol. ad Felicem Papam tom. 1. Concil. *Semper antecessores nostri, & nos à vestra Apostolica sancta sede auxilium hausimus, & nostri vos curam habere agnovimus: præfatam Apostolicam & summam ex-*

petimus iuxta canonum decreta sedem, ut inde auxilium capiamus, unde prædecessores nostri ordinationes & dogmata, atque sublationes ceperunt, & infra, *Tu prophætarum hæresim & impetitorum, atque omnium infestantium depositor, ut princeps & doctor, caputq; omnium orthodoxæ doctrinæ, & immaculata fidei existis*. Ita Episcopi Tarraconens. in epistola ad Hilarium Papam. *Ad fidem recurrimus Apostolico ore laudatam: inde responsa querentes, unde nihil presumptione, sed Pontifici totum deliberatione præcipitur*. Ita etiam patres concilij Milevitani ad Innocentium scribunt, ut Pelagianorum hæresim ab ipsis damnatam reprobet: & causam reddunt: *arbitramur enim auctoritate sanctitatis tuæ de sanctarum scripturarum auctoritate deprompta facilius eos, qui tam perverfa ac perniciosæ sentiant, esse cessuros*. Basil. in epistola ad Romanum Pontificem per Sabinum diaconum data: *quia pietati tuæ datum à Domino est, quod adulterinum est à legitimo, ac puro discernere, ac fidem patrum sine ulla subreptione prædicare*, sic Damalium de fidei questione Hieronym. consultit epistola ad eundem de hypostasis, sic Cyprian. Cornelium lib. 2. epist. 8. *Hæc verò Papæ auctoritas maxime enituit in Concil. Chalcedonens. nam post discussionem dogmatis Euthychiani, & damnationem Dioscori, & fidei confirmationem, cum edita esset diffinitio fidei non continens omnia, quæ erant in epistola Leonis Papæ, legati eius præsidentes concilio subscribere noluerunt, nisi fieret diffinitio iuxta formam epistolæ Leonis: itaque solius Leonis Papæ auctoritas patres Concilij adegit ad fidei diffinitionem aliter formandam. De hac summi Pontificis auctoritate fuse agunt Bellarmin. lib. 4. de Romano Pontifice à capite primo vsque ad decimum quartum, Stapleton. controverf. 2. lib. 6. Canus lib. 6. de locis, & alij.*

Secundus modus argumentandi ex auctoritate Ecclesiæ copiose tractatur à Can. lib. 4. de locis, & Stapletono cõtrouersia 3. lib. 7. estque firmissimus: nam illa verè est Ecclesiâ Christo in fide desponsata, cuius cor est Spiritus sanctus, qui illam significat, & agit: cum qua Christus vsque ad consummationem sæculi futurum se spondit, cum discipulis dixit Matth. ultimo: *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus vsque ad consummationem sæculi*. Hæc inquam fidelium vniuersa collectio, sicut fidem amittere, aut errare circa religionis nostræ dogmata nunquam potest, ita quoque communis eius sensus de rebus fidei est infallibilis norma veritatis. Et ita quotiescun-

que

que conſtitit teneſe aliquid ab omni Ec-
cleſiæ corpore, tanquam ad fidem perti-
nens, abſque dubio à Theologo aſſumi po-
teſt vt principium fidei, vt colligitur ex
Auguſtini. epiſtol. 86. ad Caſtilanum, vbi
in his, inquit, rebus, vbi nihil certe ſtatuit ſcri-
ptura diuina, mos populi Dei, vel inſtituta maio-
rum pro lege tenenda ſunt. Et ex eodem prin-
cipio Concil. Tridentin. ſeſſion. 13. cap. 5.
& 6. ex communi vſu Eccleſiæ decernit
venerabile Eucharistiæ Sacramentum cul-
tu latriæ adorandum, & in ſacrario aſſer-
uandum: & ſeſſion. 14. cap. 5. neceſſitatem
confeſſionis ſacramentalis ex ſenſu vni-
uerſalis Eccleſiæ, ex inſtitutione, inquit,
ſacramenti penitentiæ iam explicata, vniuerſa
Eccleſia ſemper intellexit inſtitutam etiam eſſe à
Domino integram peccatorum confeſſionem, &
omnibus poſt baptiſmum lapſis iure diuino neceſ-
ſariam exiſtere. & Caſtalin. Papa ad Epiſco-
pos Galliæ decreto 12. contra Pelagium
ex vniuerſali conſuetudine Eccleſiæ exor-
cizandi catechumenos antè baptiſmum,
colligit omnes antè gratiam eſſe ſub pote-
ſtate diaboli; verum in huius loci vſu ob-
ſeruandum eſt, quod notauit Stapleton.
libro citato, cap. vltimo, dogmata fidei a-
lia eſſe communia & nota Chriſtianis om-
nibus: alia, quæ nō in omnium notitia ver-
ſantur, ſed ſolam Eccleſiæ paſtoribus, & a-
lijs viris doctis nota ſunt, & ad priora qui-
dem adduci poteſt etiam ipſius vulgi con-
ſenſus coniunctus ſententiæ paſtorum, &
hoc indicare voluit Waldenſ. doctrinal. fi-
dei lib. 2. cap. 19. cum dixit: *Certum ſum quod
fides Eccleſiæ teſtimonium laicorum non exclu-
dit, ſed includit, quem immerito propterea
carpit Canus lib. 2. de locis cap. 7. quaſi iu-
dicium, & autoritatem iudicandi de rebus
fidei tribuat laicis: defendit autem Staple-
tonius vbi ſuprà, quoniam non iudicium,
ſed teſtimonium illis præbet: quia ſcilicet
ex conſenſu communi ipſorum, quatenus
ſunt membra Eccleſiæ ſub ſuis paſtoribus,
habetur etiam teſtimonium de veritate fi-
dei, vt ipſe etiam Canus admittit lib. 4. ca-
pit. 4. prima, ſecunda, & tertia aſſertione,
ſicut ſe explicat in quarta, quod in ijs acci-
piat Eccleſiam, prout eſt omnium fide-
lium congregatio: & iam olim ex po-
puli conſenſu aduerſus Pelagianos argu-
mentum ſumpſerat Auguſtinus lib. 1. con-
tra Iulian. cap. 2. verſus finem, vbi ſic ha-
bet: Et ipſe populus aduerſus vos propterea
murmurat, quia non eſt talis quaſtio, qua poſſit
cognitionem etiam fugere popularem: diuites, &
pauperes, exceſſi atque infirmi, docti atque in-
docti, mares & femine nouerunt, quid cuique e-
tati in baptiſmate remittatur, & paulo infe-*

rius, quaſi parua ſit eius aſſertio, quod in hoc fidei
ſuſmiſſimo & antiquiſſimo fundamento, ipſa toto
orbe diſſuſa non a ſe diſcrepat multitudo. Ex
quo Auguſtini teſtimonio conſtat ſenten-
tiam multitudinis, quoad ea myſteria, quæ
non fugiunt ſcientiam popularem, valere
etiam ad faciendam fidem, & conuincen-
dos errores. Ratio verò eſt, quoniam vna-
nimis conſenſus multitudinis prouenit ex
doctrina paſtorum: atque ad eod. continet
Eccleſiæ vniuerſæ teſtimonium. Quoad
ea verò, quæ excedunt caput multitudi-
nis, ſufficit communis conſenſus paſtorum
Eccleſiæ, vt ait Canus vbi ſupra conſuſio. *Canus.*
ne 4. fundamentum eſt, quoniam in Ec-
cleſia eſt deſcriptum, ſive theſaurus verita-
tis Catholica, vt ait Iren. lib. 3. cap. 4. vo-
cans ipſam, *Amplum quoddam, & diues depoſi-
torium, in quod Apoſtoli omnia, quæ ſunt verita-
tis, plenè conſulerint, vt omnis quæcunque
velit, ex ea potum vitæ ſumat.* Hoc autem de-
poſitum non manet apud imperitam mul-
titudinem, vt patet, ſed apud paſtores &
Doctores, idque colligitur ex illo Paul.
1. Timoth. 6. *O Timothee depoſitum cuſtodi.* *1. ad Tim. 6.*
*deuitans prophanas vocum nouitates, & oppoſi-
tiones falſi nominis ſcientia, quam quidem pro-
mittentes circa fidem exciderunt: quare, cum
paſtores omnes in eandem ſententiam con-
ſentiunt, irrefragabile eſt argumentum a-
pud Theologum, propterea in Concil. E-* *Cœcil. Epheſ.*
*phelin. in epiſtola ad Neſtorium præcipi-
tur ei, vt iuret ſentire ſe, quæ vniuerſi E-
piſcopi per Orientem & Occidentem cre-
derent: quia ipſi, vt potè capita & docto-
res populorum, ſunt vice totius Eccleſiæ,
quam errare eſt impoſſibile: & de Concil.
Nicano primo ſcriptum reliquit Theodo-* *Theoderet.*
*ret. in vita Beati Iacobi Nilibentis Epiſco-
pi, Obrinnit illa quæ per vniuerſum orbem vice-
rat, ac diuulgata fuerat fidei confeſſio. Hoc lo-
co vſi ſunt Patres Concil. Trident. ſeſſion.
13. cap. 1. ad confirmandam Catholicam
doctrinam de vera ac reali præſentia Chri-
ſti in venerabili Eucharistiæ ſacramento,
poſt cuius aſſertionem ſic aiunt: Ita e-
nim maiores noſtri omnes, quot quot in vera Chri-
ſti Eccleſia fuerunt, qui de ſanctiſſimo hoc ſa-
cramento diſſeruerunt, apertiſſimè profeſſi
ſunt.*

Tertius, & vltimus argumentandi mo-
dus ex autoritate Eccleſiæ eſt ab autorita-
te Conciliorum, de qua fuſe Canus lib. 5.
de locis. Caſtro lib. 1. aduerſus hæreſes cap. *Canus.*
6. Stapleton. controuerſia 3. lib. 7. à cap. 8. *Caſtro.*
ad vndecimum. Bellarm. lib. 2. de Conc. *Stapleton.*
autoritate, & multi alij, quos citat lib. 1. ca-
pit. 2. porro Cœcilia vel particularia ſunt,
vel vniuerſalia: ſi particularia ſint, & ab

Ecclesia non approbata, vel reprobata, habent quidem aliquam, sed infallibilem auctoritatem: & ita ex ijs, quamdiu approbata non sunt, sumitur argumentum probabile, non tamē irrefragabile: nam quemadmodum non repugnat, ut particulares aliqua Ecclesie errent in fide, ita etiam non repugnat, ut Concilia prouincialia, quæ particulares Ecclesias representant, interdum labantur. Quæ ratione errauit Concilium Carthaginen. cui præfuit D. Cyprian. diffiniendo hæreticos ad Ecclesiam redeuntes esse rebaptizandos, si verò sint à summo Pontifice approbata, iam habent infallibilem auctoritatem fundatam in assistentia Spiritus sancti manu tenentis, ac dirigentis Pontificem in doctrina fidei tradenda ex cathedra. & ita Cælestinus Papa in decretis ad Galliæ Episcopos, decreto tertio, utitur auctoritate Conciliorum particularium, quæ Romanus Pontifex approbavit, & illorum allegat sententias, quas utique, inquit, *sua fecerunt Apostolici Antistites, cum probauerunt*, & Leo Papa epistola 46. iubet, ut venientes ab hæresi Pelagiana, protestentur se amplecti omnia decreta synodalia, quæ ad excisionem hæreseos Apostolicæ sedis confirmavit auctoritas. Si verò sint Concilia generalia legitimè celebrata, infallibilem auctoritatem habent in Ecclesia, ut constat ex sententia Diu. Gregorij lib. 1. Epistol. 24. quæ refertur cap. *sicut sancti*, distinct. 15. recipientis quatuor Concilia generalia, sicut quatuor Euangelia: & hic est usus, & consuetudo Ecclesiæ ab eo tempore, quo Concilia celebrari capta sunt, nam & ipsamet Concilia sequentia antecedentium decreta tanquam normam fidei recipiebant: & eos, qui non reciperent tanquam schismaticos, & hæreticos anathemate feriiebant: ut constat ex septima Synodo generali: & Sancti patres ad dijudicandas fidei controuersias iisdemmet decretis pro norma utebantur: & qui deinde secuti sunt doctores, tam Theologi, quàm iuris periti hanc ipsam normam sequuntur: quare, fremant licet hæretici, contra quos recentiores scriptores controuersiarum hoc argumentum luculenter sanè tractarunt, ex Concilijs vniuersalibus legitimis sumitur infallibile principium Theologicum. Dixi ex legitimis, quoniam si legitima non sint, errare potuerunt, ut errauit Ephesinum secundum, item Ariminense, & alia, quo tempore legitima non erant. Quamuis autem nonnullæ notæ sint, ex quibus deprehendi possit, an Concilium fuerit legitimum, quæ in tra-

Cælestin.

Leo.

Gregor.

etatu de Concil. explicari solent, vna potest esse instar omnium: nempe, si cuiusmodi Concilium, quoad dogmata recipitur ab Ecclesia vniuersali, & eius capite, cum enim vniuersa simul cum capite errare nequeat, quod ab ipsa ut dogma fidei recipitur, absque dubio tale est, & à Theologo tanquam principium reuelatum supponendum.

Illud vltimo aduertendum est, duplicem in Ecclesia considerari posse auctoritatem, alteram humanam, alteram diuinam: humana nititur multitudine, sapientia, ac bonitate fidelium: diuina consistit in assistentia Spiritus sancti, cuius spiritu totum corpus Ecclesiæ sanctificatur, ac regitur, & humana quidem per se sola præbet maximè probabile argumentum, non tamen infallibile & irrefragabile, quale sumitur ex auctoritate Ecclesiæ diuinæ. Verum, quoniam in diffiniendis ac proponendis rebus ex fide credendis, Ecclesia semper utitur auctoritate diuinæ, non debet Theologus hæcere dubitando, ex cuius auctoritatis radice pendeat hoc vel illud testimonium Ecclesiæ. Ad hoc tamen inferuire potest hoc documentum iuxta triplicem modum vtendi Ecclesiæ auctoritate. Nam, si testimonium sit Pontificis Maximi, aut generalis Concilij, videndum erit vtrum sit depromptum ex ipsamet fidei diffinitione: quam Pontifex è Cathedra, aut Concilium legitimè congregatum edit: an verò sumptum ex tractatione ac discussione, quæ diffinitionem præcedit, aut ex alijs incidenter dictis: quod rectè obseruauit Iustinianus Imperator in confessione suæ fidei, quæ habetur 2. tomo Concil. post Concil. Toletan. 2. vbi si ait: *Oportet autem etiam illud attendere eos, qui veritatem perscrutantur, quod forsitan in Concilijs, quædam à certis ibi convenientibus dicuntur, aut per fauorem, aut per contrarietatem, aut per ignorantiam, nemo autem attendit ad ea, quæ per partem à quibusdam dicuntur, sed sola illa, quæ ab omnibus communi consensu diffiniuntur.* Si hoc secundo modo se habeat, conciliat quidem magnam probabilitatem sententiæ, pro qua assertur, non tamen reddit eam de se certam: reddit autem si primo modo se habeat. Ratio est, quoniam infallibilis assistentia Spiritus sancti non necessario dirigit præuiam discussionem, sed ipsam fidei diffinitionem. In vltimo verò ac sensu totius Ecclesiæ, in Prælati ac subditis, expendendum est quo animo ac mente omnes idem faciant, ac sentiant: nam, si conueniant in dogmate aliquo, aut vsu aliquius rei tanquam necessario, & à Deo

VII.

Iustinian.

reue-

reuelato, à Christo instituto, & ab Apostolis tradito, hoc ipso censendum est pertinere ad fidem. Qua ratione Concil. Tridentin. vbi supra ex vniuersali vsu Ecclesiae colligit institutionem, ac praeceptum diuinum confessionis sacramentalis. Si verò vsus non hoc animo fiat, sed ob alias causas rationabiles, tunc non sumitur argumentum posituum ad probandum eiusmodi vsum esse necessario ex fide tenendum, sed solum non esse contra fidem: qua ratione ex vniuersali vsu Ecclesiae Catholicae communicandi sub vna tantum specie eos, qui non conficiunt: non colligitur esse defide, aut diuino praecepto necessarium, vt ita fiat: sed solum non esse contra fidem, aut Christi institutionem, quando quidem, vt dicitur in Concilio Tridentino sessio. 21. cap. 1. id ab Ecclesia ordinatum est, non quali esset necessarium ex institutione Christi, sed alijs grauib; & iustis de causis, id verò licere docet, ac declarat idem Concil. eadem sessione cap. 1. Ecclesiae iudicium & consuetudinem sequens.

De loco ab autoritate Angelica.

CAPVT X.

I. **R**arum hominibus cum Angelis commercium, rara collocutio, & ideo ex ipsorum autoritate raro etiā sumi potest argumentum: maximè quia ad Theologiam non sunt adhibenda testimonia occulta, publicis non prodita monumentis: qualia plerumque ex incertis Angelorum reuelationibus circumscribuntur. Verum quia non nunquam patres hoc loco vtuntur, breuiter dicam, quatenus eius vsus salutaris, aut perniciosus sit. Angelorum porro, si secundum propriam naturam spectentur, autoritas infallibilis non est, quoniam neque boni per essentiam, neque rerum omnium periti sunt: atque adeo fallere, ac falli possunt. Verum ex ingenitæ naturæ nobilitate, & maxima rerum scientia maiorem, quam homines, fidem arrogat. Quia tamen omnes sunt extra statum naturalem, alij ad summam felicitatem euecti, alij ad extremam miseriam deiecti, non opus est attendere ad autoritatem illis suapte natura debitam, sed ad eam, quam ratione status vendicant.

II. Angelorum itaque beatorum autoritas infallibilis est ex duplici capite. Primo quidè, quia, cum sint administratorij spiritus in

ministerium missi propter eos, qui hereditatem

capunt salutis: Ad Hebræ. 11. non nisi ex diuino mandato cum hominibus loquuntur vt nuntij Dei: qua ratione accipienda sunt eorum dicta, quæ in sacris literis habentur. Verum hæc autoritas magis diuina, quam angelica dicenda est: nam tandem resoluitur in Deum, cuius illi ad nos mandata deferunt, & ideo Magnus Dionysius de caelesti hierarchia cap. 4. diuinarum scripturarum reuelationes Angelis, vt internuntijs ascribit. Altera radix certitudinis angelicæ locutionis sumitur ab statu impeccabilitatis ex gratia beatitudinis, ratione cuius scienter fallere nequeunt, ne mentiando peccatum incurrant. At, inquiet aliquis, non esse hanc completam rationem autoritatis, sed requiri scientiam omnium rerum enunciabilem, qua carent Angeli: atque adeo posse materialiter falsum dicere. Verum ad euitandum mendacium materiale sat est certa veritas, quam ex vi status habent angeli, & carentia erroris in intellectu, quam perfectio status vendicat; ethi enim non omnia sciunt, nihil tamen falsò credunt, & consequenter nihil falsò affirmabunt. In dubijs enim suspendent assensum mentis, & affirmationem signi ad alios, vt ex instituto traditur in materia de Angelis. Et ita B. Augustin. lib. 10. de Ciuitate Dei, cum

cap. 26. ex Porphyro retulisset esse quosdam Angelos, qui hominibus diuina pronunciant, qui potius à nobis imitandi, quam inuocandi sint: quasi indicare vellet eos appetere, vt cultus diuinus sibi à nobis exhibeatur, longo discursu contra eum disputat, & tandem cap. 31. concludit his verbis, Quapropter diuina autoritati humana cedat infirmitas, eiusq; beatis & immortalibus de vera religione credamus: qui sibi honorem non expetunt, quem Deo suo, qui etiam noster est, deberi sciunt: Fundamentum fidei habendæ sanctis Angelis beatitudinem præmittit. Ex quo patet si constet ex scriptura, vel autoritate infallibili aliquid ab Angelis dictum, vel factum, pro infallibili habendum esse, & ita Iustinian. Episcopus Siciliae, Cincianus Aculianarum, & Acacius Constantinopol. & alij, qui habentur in quinta Synod. Constantinop. factum Petri Gnaphæi Episcopi Antiochen. addentis crucem trifragio tanquam hæresim damnarunt, quod corripisset traditionem angelicam, qua etiam ratione vsus est Felix Romanus Episcopus in epistola ad eundem Petrum, vbi sic habet, nempe si ex humana traditione mansisset hæc laus, non ita incautè crucem infereres laudi, in qua filij

Ad Hebr. 11.

Magna. Diony.

Augustin.

Iustin.

Felix.